

INGLIZ TILIDA OZIQ-OVQAT KOMPONENTLI FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING LINGVOMADANIY XUSUSIYATLARI

Adimova Nilufar Kamiljanovna

Annotatsiya. Ushbu tezisda ingliz tilidagi oziq-ovqat komponentli frazeologik birliklarning lingvomadaniy xususiyatlari qiyosiy tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi har ikki xalqning turmush tarzi, dunyoqarashi va milliy qadriyatlarining iboralarda aks etishini ochib berishdan iborat. Ishda qiyosiy-chog'ishtirma va lingvomadaniy tahlil metodlaridan foydalanilib, tillardagi oziq-ovqat leksikasiga oid frazeologizmlar guruhlanib o'rganildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ingliz tilidagi "bread", "butter", "cake", "apple" kabi komponentlar pragmatizm, kundalik daromad manbai hamda yengillik va farovonlikni ifodalashga yo'naltirilgan. Xulosa qilib aytganda, oziq-ovqat komponentli iboralar milliy madaniyatni aks ettiruvchi muhim vosita bo'lib, ularni chog'ishtirib o'rganish tillararo muloqot hamda tarjima jarayonida madaniy tafovutlarni to'g'ri tushunish va bartaraf etishga xizmat qiladi.

Tayanch so'zlar: oziq-ovqat leksikasi, frazeologik birliklar, lingvomadaniyat, o'zbek tili, ingliz tili, qiyosiy-chog'ishtirma tahlil, milliy qadriyatlar, paremiologiya.

Ingliz tilida oziq-ovqat (aziq-awqat) komponentli frazeologik birliklar har ikkala xalqning turmush tarzi, madaniyati va dunyoqarashini o'zida aks ettiradi. Milliy-madaniy xususiyatlar ingliz tilida **bread, butter, cake, tea, apple, pie, potato** kabi mahsulotlar asosiy o'rinni egallaydi [3].

Ingliz tilida: Iboralarda amaliyotga yo'nalganlik (pragmatizm), shaxsiy farovonlik va kundalik hayotdagi yengil vaziyatlar yetakchilik qiladi [2].

Ingliz tillaridagi oziq-ovqat komponentli frazeologik birliklar har ikkala xalqning boy milliy-madaniy merosi va dunyoqarashini aks ettiruvchi ko'zgudir. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ingliz madaniyatida oziq-ovqat iboralarini ko'proq pragmatik mazmun, shaxsiy farovonlik, turmush yengilligi va amaliy tajribaga urg'u beradi. Bularning barchasi ikki xalqning tarixiy va ijtimoiy turmush tarzi o'rtasidagi jiddiy tafovutlarni ko'rsatib beradi. Ushbu lingvomadaniy farqlarni teran anglash va to'g'ri tahlil qilish madaniyatlararo muloqot samaradorligini oshirish hamda tarjima jarayonidagi xatoliklarning oldini olishda muhim amaliy ahamiyatga egadir [1].

Metodologiya Tadqiqotning metodologik asosini lingvokulturoloqik hamda qiyosiy-chog'ishtirma tilshunoslikning zamonaviy tamoyillari tashkil etadi. Ishda ingliz tilidagi oziq-ovqat komponentli frazeologik birliklarni tahlil qilishda quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi: *qiyosiy-chog'ishtirma usul* – har ikki til vakillarining dunyoqarashi va turmush tarzini chog'ishtirish; *lingvomadaniy va semantik tahlil* – iboralar tarkibidagi "bread", "butter", "cake", "apple" kabi oziq-ovqat leksikasining milliy-madaniy va pragmatik ma'nolari hamda ramziyligini ochib berish; *frazeologik identifikatsiya va guruhlash usuli* – iboralarni semantik-tematik jihatdan tasniflash. Ushbu kompleks metodologik yondashuv iboralarning madaniy spetsifikasini aniqlash hamda madaniyatlararo muloqot va tarjimada paydo bo'ladigan tafovutlarni bartaraf etishga xizmat qiladi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ingliz tilidagi oziq-ovqat komponentli frazeologik birliklar xalqning boy milliy-madaniy merosi, dunyoqarashi va turmush tarzini aks ettiruvchi ko'zgudir. Tahlillar ingliz madaniyatida "bread", "butter", "cake", "apple" kabi komponentli iboralar ko'proq pragmatik mazmun,

shaxsiy farovonlik, turmush yengilligi va amaliy daromad manbalariga urg'u berishini isbotladi. Bu holat milliy va madaniy taraqqiyotning o'ziga xos ijtimoiy-tarixiy omillari bilan izohlanadi. Oziq-ovqat komponentli frazeologizmlarni lingvomadaniy jihatdan chog'ishtirib o'rganish tillararo muloqot samaradorligini oshirish, milliy tafovutlarni teran anglash hamda tarjima jarayonidagi semantik va madaniy xatoliklarning oldini olishda muhim amaliy ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES):

1. Rahmatullayev, SH. (1992). *O'zbek tilining izohli frazeologik lug'ati*. Toshkent: O'qituvchi.
2. Fernando, C. (1996). *Idioms and Idiomaticity*. Oxford: Oxford University Press.
3. Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A Practical Introduction* (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press.